

II

(Aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

KOMISJON

KOMISJONI OTSUS,

25. august 2005,

millega koondumine kuulutatakse kokkusobivaks ühisturuga ja EMP lepingu täitmise

(Juhtum COMP/M.3687 – Johnson & Johnson/Guidant)

(teatavaks tehtud numbri K(2005) 3230 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2006/430/EÜ)

Komisjon võttis 25. augustil 2005 vastavalt nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle ⁽¹⁾ ja eriti selle artikli 8 punktile 1 vastu otsuse ühinemist käsitlevas juhtumis. Otsuse mittekonfidentsiaalne versioon on kättesaadav juhtumi autentse keeles ja komisjoni töökeeltes konkurentsi peadirektoraadi koduleheküljel aadressil http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I. SISSEJUHATUS

- (1) 15. märtsil 2005 sai komisjon määruse (EÜ) nr 139/2004 (edaspidi "ühinemismäärus") artiklile 4 vastava teatise ette pandud koondumise kohta, millega Ameerika Ühendriikide ettevõtja Johnson & Johnson (edaspidi "J & J") omandab aktsiate ostmise teel kontrolli terve Ameerika Ühendriikide ettevõtja Guidant Corporation (edaspidi "Guidant") üle nõukogu määruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses.

A. Pooled

- (2) J & J on Ameerika Ühendriikides registreeritud äriühing. 2003. aastal oli tal terves maailmas 111 000 töötajat ja ta käive oli 37 miljardit eurot. Äriühing tegutseb peamiselt kolmes ärivaldkonnas: tarbekaubad (18 % käibest), ravimid (47 %) ning meditsiini- ja diagnostikavahendid (36 % käibest).
- (3) Guidant on Ameerika Ühendriikides registreeritud äriühing, mis valmistab südame-veresoonkonna meditsiini

tooteid. 2003. aastal oli tal terves maailmas 12 000 töötajat ja ta käive oli umbes 3,3 miljardit eurot. Guidantil on kiiresti kasvavas südame-veresoonkonna meditsiini toodete ärivaldkonnas neli peamist tegevusala: südamerütmurid, raviotstarbelise kardioloogia, veresoonesisesed ja südamekirurgia vahendid.

B. Tehing

- (4) Koondumisega omandab J & J ainukontrolli Guidanti üle EÜ ühinemismääruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses.

II. ASJAKOHASED TURUD

- (5) Turu-uuringuga saadi kinnitust, et ühinemine puudutab kõige rohkem järgmisi valdkondi: 1. raviotstarbelised kardioloogilised vahendid; 2. veresoonesisesed vahendid; 3. südamekirurgia vahendid; 4. südamerütmurid. Viimase suhtes ei esine kattuvust, sest J & J ei osale käesoleval ajal selles ärivaldkonnas.

⁽¹⁾ ELT L 24, 29.1.2004, lk 1.

A. Asjakohased tooteturud

1. Raviotstarbelised kardioloogilised vahendid

- (6) Raviotstarbeliste kardioloogilised vahendid võimaldavad koronaararteri haigusi ravida väheinvasiivsete protseduuridega. Peamine selles valdkonnas kasutatav vahend on stent. Stent on väike laiendatav traattoru, mis viiakse sulustunud koronaararterisse eesmärgiga eemaldada lubjanaast ja toetada veresoone seinu, et veri saaks vabalt voolata.
- (7) Metallstentid (BMS) ja ravimit eritavad stentid (DES) moodustavad kumbki omaette tooteturu järgmistel põhjustel: nende vahel ei ole olulist hinnakorrelatsiooni, neid ei saa asendada teiste saadaolevate toodetega, nende kasutamise kliinilised tulemused on oluliselt erinevad, nende hüvitamise mehhanismid on erinevad. Hoolimata tõsiasiast, et metallstentide ja ravimit eritavate stentide ehitus ning nendega varustamise süsteem on üks ja sama, on mõned nende stentide koostisosad kasutusel vaid koronaararterites kasutatavates ravimit eritavates stentides (ravim, ravimi doosierija ja ravimi andmise sageduse määraja ning polümeerkate).
- (8) Komisjoni turu-uuringuga tehti kindlaks, et nii koronaararteri kateteerimise juhtetraadid, suunatavad juhtetraadid kui ka nahka läbivad transluminaalsed koronaarangioplastias kasutatavad balloonkateetrid moodustavad igauks eraldi tooteturu. Enamiku raviprotseduuride jaoks kasutatakse erinevaid tarvikuid, millel igapähele on eri mõõdud ja kuju.

2. Veresoonesisesed vahendid

- (9) Veresoonesiseid vahendeid kasutatakse perifeerveresoonte (või veresoonesiseste) haiguste, näiteks perifeerveresoontes lubjanaastude moodustumise (veresoonte lupjumine) ja aneurüsmi (tuiksoone nõrgenenud osa laiendamise) väheinvasiivseks raviks.
- (10) Sarnaselt raviotstarbelises kardioloogias kasutatavate stentidega on ka veresoonesisesed stentid väikesed laiendatavad torud, millega ravitakse perifeerarteri ahenemist või sulustumist.
- (11) Komisjoni läbiviidud uuringu tulemus toetas poolte taotlust eristada veresoonesiseste stentide kahte turgu: ballooni abil laiendatavate stentide (BX) (neid valmistatakse tavaliselt roostevabast terasest ja nad kinnitatakse transluminaalsete koronaarangioplastiaks kasutatavate balloonkateetrite külge) ning iselaienevate, teistsuguse kasutamistehnoloogiaga stentide (SX) turg. Komisjoni uuring näitas selgelt spetsialiseerumise süvenemist veresoonesise ravi valdkonnas – nii ballooni abil laiendatavate stentide (näiteks neerustentide ning niude-reiepiirkonna stentide) kui ka iselaienevate stentide (näiteks reie-

piirkonna stentide, niudepiirkonna stentide ja karotiidararteri stentide) turusegmenendis.

- (12) Raviotstarbelise kardioloogia vahendite valdkonnas on sama otstarbega koronaararteri kateteerimise juhtetraadid, suunatavad juhtetraadid ja transluminaalsed koronaarangioplastiaks kasutatavad balloonkateetrid. Sarnaselt koronaararteri valdkonnaga tuleks eraldi tooteturg määrata kindlaks ka igale selle valdkonna tarvikule, kuna nad on teiste saadaolevate toodetega suurel määral asendatavad ning seetõttu, et kõik suuremad tootjad pakuvad väga palju ühe ja sama vahendi erineva suuruse ja kujuga mudeleid.

3. Südamekirurgia vahendid

- (13) Pärarteri šuntimist kasutatakse koronaararteri haiguste ravil. Arterist, milles on takistus, minnakse mööda, õmmeldes ("pookides") teise veresoone ühe otsaga aordi külge ja teise otsaga koronaararteri külge teisel pool kahjustatud kohta. Operatsiooni järel voolab veri südamelihasesse uue, poogitud veresoone kaudu. Ümbersuunamiseks kasutatud veresoone võetakse ("prepreereeritakse") jalalt ("jala veeni siirdamine"), rinnalt või käevarrelt.
- (14) Südamekirurgia alal mõjutatakse järgmisi turge: i) tooted pärarteri šuntimiseks töötava südame tingimustes (stabiliseerimissüsteemid ja vahendid, näiteks puhurid/niisutajad); ii) endoskoopilised veresoone prepreereerimise vahendid.

B. Asjaomased geograafilised turud

- (15) Turu-uuringu tulemusel saadi kinnitust, et kõik asjaomased geograafilised turud hõlmavad vaid ühte riiki, kuna riikide hüvituskavad ja hankemenetlused on oluliselt erinevad, riikides on erinevad hinnad, igas riigis peab olema eraldi müügiesindus ning poolte ja konkurentide turuosa on eri liikmesriikides eri suurusega.

III. HINNANG KONKURENTSILE

A. Raviotstarbeline kardioloogia

- (16) Raviotstarbeline kardioloogia on võrdlemisi uus, uenduslik ärivaldkond, milles turule tulekule on olulisi takistusi, mis tulenevad uurimis- ja arendustegevuse rahastamisest, tootearenduse intellektuaalomandiõigusest, pikast uute toodete turuletoomise ajast, kliinilistest katsetest ja tootevalikust.
- (17) Raviotstarbelise kardioloogia valdkonnas turuosalisel on koondunud kahte rühma: suured ülemaailmsed ettevõtted, kes konkureerivad üle maailma (J & J, Guidant, Medtronic, Boston Scientific ja Abbott), ning "kohaliku tähtsusega turuosalisel" (Sorin, Biotronik ja teised).

1. Ravimit eritavad stentid

- (18) Ravimit eritavate stentide turul oleks koondumise tulemus tõenäolise konkurendi turult tõrjumine, arvestades, et Guidant esialgu ei tegutse ravimit eritavate stentide valdkonnas, vaid ainult metallstentide valdkonnas, ning J & J on üks kahest, kes selles turusegmendis juba tegutsevad (teine on Boston Scientific).
- (19) Kuigi leidub tõsiasju, mis osutavad, et Guidantist oleks saanud üks ravimit eritavate stentide turu tähtsamatest osalistest, kes oleks piiranud kahe praeguse peamise konkurendi, J & J-i ja Boston Scientificu mõjuvõimu turul, ilmneb uurimise käigus kogutud tõenditest, et uued turule tulijad (Medtronic, Abbott, Conor/Biotronik ja Sorin) avaldavad tõenäoliselt piisavalt mõju konkurentsile ravimit eritavate stentide turul, moodustades vastukaalu konkurentsi vähenemisele, mis tuleneb Guidanti omandamisest J & J poolt.
- (20) Seepärast jõudis komisjon järeldusele, et ravimit eritavate stentide alase teatatud koondumise kokkusobivus ühisturuga ei põhjusta tõsiseid kahtlusi ja seega koondumine ei takista oluliselt konkurentsi ravimit eritavate stentide ühisturul.

2. Suunatavad juhtetraadid

- (21) Koondumine raviotstarbelise kardioloogia valdkonna suunatavate juhtetraadide turul mõjutab kõikide riikide turgusid tugevalt (üle 40 %, suurenemine vähemalt 5 %). Paljudel turgudel, sealhulgas Euroopa Liidu suuremates riikides, on kõnealuste osaliste turuosa kokku veegi suurem – [65–75 %], isegi [75–85 %].

3. Järeldus

- (22) Komisjon jõudis järeldusele, et ravimit eritavate stentide alase teatatud koondumise kokkusobivus ühisturuga põhjustab tõsiseid kahtlusi, kuna koondumise tõttu lahkuvad turult üks kahest peamisest konkurendist, mille tagajärjel ühinejatel on võimalik veelgi tugevdada Guidanti kõigutatamat juhtpositsiooni. Lisaks on oodata, et turule jäävad ettevõtted lõikavad kasu ühinemise tulemusel konkurentsi vähenemisest, kuna koondumise suurenemisel on neil võimalik küsida kõrgemat hinda kui ilma koondumiseta.

B. Veresoonesisesed vahendid

- (23) Nii J & J kui ka Guidant on veresoonesiseste vahendite peamised tarnijad Euroopa majanduspiirkonnas. Kuigi veresoonesiseste vahendite turul on märkimisväärne hulk konkurente (Abbott, Bard, Boston Scientific, B.Braun, Cook, Edwards Lifesciences, ev3, Invatec,

Medtronic, Sorin ja Terumo), nad kas ei ole niisama tugevad või nad ei ole esindatud kõikidel toote- või geograafilistel turgudel. Turu-uuringu käigus ilmnas, et Guidanti konkurentsist lahkumine tähendab ühtlasi ka J & J stentide lähima asendaja turult lahkumist.

- (24) Veresoonesiseste toodete ballooni abil laiendatavate stentide tervet Euroopa majanduspiirkonda hõlmaval turul on ühinevate turuosaliste turuosa kokku [60–70 %], (J & J-il [30–40 %], Guidantil [25–35 %]). Need turuosad on viimase nelja aasta jooksul olnud võrdlemisi püsivad.
- (25) Asjaomastel geograafilistel turgudel, see tähendab liikmesriikides, konkurentsile avaldatavat mõju hinnates selgub, et oluliselt mõjutatakse üheksat riiki: Austria, Belgia, Hispaania, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Portugal, Prantsusmaa ja Saksamaa.
- (26) Kuna ühinevad kõige tugevam ja tugevuselt teine turuosaline, tekib peaaegu kõikidel vaadeldavatel turgudel turgu valitsev seisund, mis kahjustab oluliselt konkurentsi.
- (27) Karotiidarteri stente hõlmaval veresoonesiseste vahendite Euroopa majanduspiirkonna turul mõjutatakse järgmisi riike: Austria, Belgia, Hispaania, Itaalia, Madalmaad, Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa ja Soome.
- (28) Karotiidarteri stentide turul on kolm peamist osalist: J & J, Guidant ja Boston Scientific. Neile kuulub kokku 83–96 % turust. Koondumine kas tugevdab J & J-i või Guidanti juhtpositsiooni (Austria, Hispaania, Madalmaad, Portugal ja Soome); või suuruselt teise ja kolmanda turuosalise ühinemisel tekib uus turuliider (Belgia, Itaalia ja Saksamaa).
- (29) Arvestades koondumise määra, turuletuleku tõkkeid, tarbijate usaldust, asendavate toodete olemasolu ning peamise konkurentsipiiraja kadumist, avaldab tehing ühte riiki hõlmavatele eespool nimetatud turgudele ühepoolset kahjulikku mõju ja seetõttu takistab konkurentsi ühisturul.
- (30) Arteri stente hõlmaval veresoonesiseste vahendite Euroopa majanduspiirkonna turul mõjutatakse kõige rohkem järgmisi riike: Austria, Belgia, Madalmaad ja Saksamaa. Enamikul neist turgudest on turuliider J & J. Guidant kuulub neil juhtivate osaliste hulka ja enamik tarbijaid peab teda J & J lähimaks asendajaks.

- (31) Koondumisel on kahjulik mõju eespool nimetatud ühte riiki hõlmavatele arteri stentide turgudele, kuna koondumise tulemusel tekib või tugevneb turgu valitsev seisund, mis kahjustab konkurentsi ühisturul ja Euroopa majanduspiirkonnas.

- (32) Seetõttu jõudis komisjon järeldusele, et veresoonesistest stentide alase teatatud koondumise kokkusobivus ühisturuga tekitab tõsiseid kahtlusi. Koondumise tulemusel tekib turgu valitsev seisund ballooni abil laiendatavate stentide turul ja lisaks avaldab koondumine ühepoolset kahjulikku mõju karotiidarteri ja arteri stentide turgudele. Seega kahjustab koondumine konkurentsi ühisturul.

C. Südamekirurgia vahendid: endoskoopilised veresoone prepareerimise süsteemid

- (33) Euroopa majanduspiirkonnas müüakse endoskoopilisi veresoone prepareerimise süsteeme oluliselt vähem kui Ameerika Ühendriikides, kuid müük kasvab. Euroopas kasutatakse suure osa (98 %) protseduuride puhul traditsioonilisi veresoone prepareerimise süsteeme. J & J ja Guidant on peaaegu ainsad endoskoopiliste veresoone prepareerimise süsteemide tarnijad. Nende turuosad on poolte eneste arvestuste kohaselt 90–95 % ja teiste Euroopa turuosaliste arvestuste kohaselt 100 %.
- (34) Seetõttu jõudis komisjon järeldusele, et endoskoopiliste veresoone prepareerimise süsteemide alase teatatud koondumise kokkusobivus ühisturuga tekitab tõsiseid kahtlusi ja koondumise tulemusel tekib Euroopas monopol.

IV. POOLTE PAKUTUD KOHUSTUSED

- (35) Suunatavate juhtetraatide, veresoonesistest vahendite ja südamekirurgia turgudel tekkinud eespool kirjeldatud konkurentsiprobleemi lahendamiseks on pooled esitanud järgnevalt kirjeldatud kohustused.
- a) Poolte ettepaneku kohaselt loobuvad nad suunatavate juhtetraatide ärivaldkonnas J & J-i peamiselt Euroopa majanduspiirkonnas olevatest suunatavate juhtetraatide tarnimise, turustamise ja müügiga seotud varadest. Loobumise põhiosa moodustaks inventari ja klientide nimekirjade, kaubamärkide ja intellektuaalomandi kasutamise õiguste loovutamine ning J & J-i juhtetraatide valmistamise spetsifikatsioonide üleandmine. Loobumine kehtiks vaid Euroopa suhtes ega hõlmaks valmistamist, koostet, steriliseerimist (käesoleval ajal on J & J need toimingud lepinguga andnud kolmandale poolele), jaotamist ja ladustamist.
- b) Veresoonesistest vahendite alal on pooled teinud ettepaneku loobuda Euroopa majanduspiirkonnas kogu Guidantile kuuluva Endovascular Solutionsi tegevusest (tootmine, logistika, laovarud, klientide nimekiri, müügipersonal, kaubamärgid ja intellektuaalomandi õigused). Loobumine ei hõlma Ameerika Ühendriikides paiknevat ülemaailmse tegevusulatusiga toot-

mist, rahastamist, haldamist, uurimis- ja arendustegevust ega ka õigusaktide, kvaliteedi- ja kliiniliste uurin-gute meeskondi. Pooled pakuvad ostjale ajutist originaalseadmetega varustamise lepingut (*OEM supply agreement*). Hiljem kas pikendatakse seda lepingut või osutavad pooled igakülget abi Ameerika Ühendriikides asuva tootmisrajatise sarnase rajatise ehitamisele Euroopas. Lisaks veresoonesistest stentidele, millele keskendus komisjoni analüüs, hõlmaks loobumine ka embooliavastaseid vahendeid ja veresoonesistest tarvikuid.

- c) Südamekirurgia valdkonnas teevad pooled ettepaneku loobuda kas
- a) J & J-i endoskoopilistest veresoone prepareerimise vahenditest ja radiaalarteri veresoonesistest prepareerimise vahenditest või
- b) Guidanti südamekirurgia vahendite ärivaldkonnaga seotud ülemaailmsetest varadest ja töötajatest või
- c) Guidanti endoskoopilistest veresoone prepareerimise vahenditest – endoskoopilistest veresoone prepareerimise protseduuri komplektidest.

V. HINNANG ESITATUD KOHUSTUSTELE

- (36) Komisjoni läbiviidud turukatsega saadi kinnitust, et neid kohustusi saab pidada piisavaks, et lahendada eespool kirjeldatud konkurentsiprobleemid suunatavate juhtetraatide, veresoonesistest vahendite ja südamekirurgia turul.
- (37) Sellest tulenevalt otsustas komisjon, et poolte esitatud kohustusi arvestades ei kahjusta teatatud koondumine oluliselt konkurentsi ühisturul või selle olulises osas. Sellest tulenevalt on otsuses tehtud ettepanek kuulutada koondumine kokkusobivaks ühisturuga ja Euroopa majanduspiirkonna lepinguga vastavalt ühinemismääruse artikli 2 lõikele 2 ja artikli 8 lõikele 2 ning Euroopa majanduspiirkonna lepingu artiklile 57.

VI. JÄRELDUS

- (38) Eespool mainitud põhjustel on komisjon jõudnud järeldusele, et kavandatud koondumine ei takista märkimisväärselt tõhusat konkurentsi ühisturul või selle olulises osas. Seepärast kuulutati koondumine 25. augusti 2005. aasta otsusega kokkusobivaks ühisturuga ja Euroopa majanduspiirkonna lepinguga vastavalt ühinemismääruse artikli 8 lõikele 1 ja Euroopa majanduspiirkonna lepingu artiklile 57.